



## **Tilleggsbestemmelser til standard abonnementsvilkår for vann og avløp**

**Birkenes, Iveland, Kristiansand, Lillesand, Songdalen, Søgne og Vennesla  
kommuner**

**2018**

## **ADMINISTRATIVE BESTEMMELSER**

### **1.3 Definisjoner - side 15**

*Tillegg:* Privat vann- og avløpsanlegg: stengeventiler er privat eiendom.

Begrepet sommervann omfatter vann til utvendig tappekran (vannpost).

### **1.6 Endringer – side 20**

*Tillegg:* Dersom det skal foretas endringer i administrative, tekniske og/eller tilleggsbestemmelser, må dette foretas i regi av en gruppe bestående av representanter fra alle syv kommunene.

### **2.2 Søknad om endringer – side 22**

*Tillegg:* Montering av trykkforsterkningsanlegg på privat installasjon er søknadspliktig jf. 3.9 vannkvalitet og trykk.

### **2.4 Godkjenning av søknad om tilknytning – side 24 og 25**

*Tillegg:* Se dokumentasjonskrav for innvendig og utvendig arbeid.

## DOKUMENTASJONSKRAV– UTVENDIG ARBEID

(Gjelder ikke VA-anlegg for kommunal overtakelse)

Tiltak:	Søknadsplikt etter:	Krav til søknad:	Krav til ferdigmelding:
<p>Nye stikkledninger for vann, avløp og/eller overvann</p> <p>Merk at slamavskiller, olje-, fettutskiller og privat rensanlegg krever tilleggskrav og kan være søknadspliktig i medhold av annet regelverk enn det som er oppgitt her.</p> <p>Ta kontakt med vann- og avløpsavdelingen i din kommune for mer informasjon.</p>	<p>- standard abonnementsvilkår for vann og avløp</p>	<p>- søknad om arbeid på vann- og avløpsanlegg</p> <p>- situasjonsplan med inntegnet ledningstrasé</p> <p>- kopi av evt. avtaler som skal tinglyses før ferdigmelding</p>	<p>- ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg</p> <p>- situasjonsplan med innmålt påkoblingspunkt, røranlegg, stengeventil, kummer, etc.</p> <p>- koordinatinnmåling/sosifil</p> <p>- foto av tilkoblingspunkt</p> <p>- kopi av evt. tinglyst avtale</p>
	<p>- plan- og bygningsloven</p>	<p>- ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune</p>	<p>- ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune</p>
<p>Rehabilitering av vann-, avløp-, og/eller overvannsledning <b>MED</b> vesentlig endring i ledningstrasé, vannforbruk og/eller utslippsmengde</p>	<p>- standard abonnementsvilkår for vann- og avløp</p>	<p>- søknad om arbeid på vann- og avløpsanlegg</p> <p>- situasjonsplan med inntegnet ledningstrasé</p>	<p>- ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg</p> <p>- situasjonsplan med innmålt påkoblingspunkt, røranlegg, stengeventil, kummer, etc.</p> <p>- koordinatinnmåling/sosifil</p> <p>- foto av tilkoblingspunkt</p>
	<p>- plan- og bygningsloven</p>	<p>- ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune</p>	<p>- ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune</p>
<p>Rehabilitering av vann-, avløp-, og/eller overvannsledning <b>UTEN</b> vesentlig endring i ledningstrasé, vannforbruk og/eller utslippsmengde</p>	<p>ikke søknadspliktig</p>		<p>- ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg</p> <p>- situasjonsplan med innmålt påkoblingspunkt, røranlegg, stengeventil, kummer, etc.</p>

<b>Tiltak:</b>	<b>Søknadsplikt etter:</b>	<b>Krav til søknad:</b>	<b>Krav til ferdigmelding:</b>
Vann til utvendig tappekran (sommervann)	- standard abonnementsvilkår for vann og avløp	- søknad om arbeid på vann- og avløpsanlegg  - situasjonsplan med inntegnet ledningstrasé	- ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg  - situasjonsplan med innmålt påkoblingspunkt, røranlegg, stengeventil, kummer, etc.  - koordinatinnmåling/sosifil av tilkoblingspunktet
	- kan være søknadspliktig i henhold til plan- og bygningsloven	- ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune	- foto av tilkoblingspunktet  - ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune
Kortslutning av slamavskiller  <b>Merk:</b> har huseier fått pålegg fra kommunen om kortslutning av slamavskiller, sendes kun ferdigmelding av rørleggerarbeid.	- standard abonnementsvilkår for vann og avløp	- søknad om arbeid på vann- og avløpsanlegg  - situasjonsplan som viser slamavskillerens evt. stakekummens plassering.	- ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg  - situasjonsplan som viser slamavskillerens evt. stakekummens plassering.
	- kan være søknadspliktig i henhold til plan- og bygningsloven	- ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune	- ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune
Plugging/tersing av stikkledninger	- ikke søknadspliktig		- ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg  - situasjonsplan med innmålt frakoblingspunkt

*Tillegg: **Situasjonsplaner** skal være offentlig kart i målestokk 1:250, 1:500 eller 1:1000, og alt røranlegg skal inntegnes og påføres dimensjoner og materialtype. Benytt standard tegnesymboler: blått for vann, grønt for spillvann og svart for overvann. Situasjonsplan skal alltid påføres gnr, bnr, (fnr, snr,) adresse, dato, nordpil (se eksempel).*

Alt nytt/endret utvendig røranlegg skal koordinatinnmåles. Alle koordinater skal angis i UTM, EUREF89 og NN 2000 med en nøyaktighet på +/- 0,15 meter. Alle høyder skal angis som meter over havet med en nøyaktighet på +/- 0,05 meter. Det henvises

til norm for ledningskart (Statens kartverk) for valg av målemetode og krav til måleusikkerhet. Innmålingsdataene skal leveres digitalt i sosiformat. Alle ledningene skal fremstå som linjeobjekt i innmålingsdataene. Linjeobjektet skal være sammenhengende fra et installasjonspunkt til neste installasjonspunkt.

Selvfallsledninger skal alltid måles inn i fallretning, slik at retningen på linjeobjektet stemmer med fallretningen på ledningen. Alle ledningene og installasjoner skal angis med temakoder i innmålingsdataene. Forklaring til temakoder skal følge med innmålingsdataen. Det skal leveres skisse med henvisning til innmålingsdataene, hvor dimensjon og materiale er ført på. Ledningene skal tegnes inn på situasjonsplanen i målestokk. Aktuelle punkter som skal måles inn er påkoblingspunkt, utvendig stengeventil, kummer, retningsendringer etc.

Dette skal vedlegges ferdigmelding av arbeid på privat vann- og avløpsanlegg.

***Tillegg: Varsling ved på-/frakoblinger***

Kommunen skal varsles ved alle påkoblinger, plugginger og tersinger til kommunalt ledningsnett. Varsling skal skje skriftlig til VA-avdelingen senest 7 dager før arbeidet utføres.

## DOKUMENTASJONSKRAV - INNVENDIG ARBEID

Tiltak:	Søknadsplikt etter:	Krav til søknad:	Krav til ferdigmelding:
Sanitæranlegg/våtrom i alle nybygg/ny boenhet:	- standard abonnementsvilkår for vann og avløp	- søknad om arbeid på vann- og avløpsanlegg - situasjonsplan med bunnledninger	- ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg - innmålte bunnledninger
	- plan- og bygningsloven	- ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune	- ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune
Etablering av nytt sanitæranlegg/våtrom i eksisterende bygg:	- standard abonnementsvilkår for vann og avløp	- søknad om arbeid på vann- og avløpsanlegg - situasjonsplan med inntegnet bunnledninger	- ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg - situasjonsplan med innmålte bunnledninger
	- ikke søknadspliktig	- ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune	- ta kontakt med byggesaksavdelingen i din kommune
Rehabilitering av sanitæranlegg	- ikke søknadspliktig		- ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg
Trykkforsterkningsanlegg privat installasjon er søknadspliktig jf. pkt. 2.2	- standard abonnementsvilkår for vann og avløp	- søknad om arbeid på vann- og avløpsanlegg	-ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg
Vannmåler	Det henvises til din kommune sitt reglement for vannmålere		

### *Tillegg: Kommentarer til dokumentasjonskrav*

Det er krav til at bunnledning tegnes inn ved innvendige sanitæranlegg.

Bunnledningsplanen skal være såkalt «som bygget». Standard tegningssymboler og farger skal benyttes og alt røranlegg skal påføres dimensjoner og materialtype.

Dersom et tiltak krever søknad etter plan- og bygningsloven skal også tilhørende rørleggerarbeid omsøkes og godkjennes av VA-avdelingen i kommunen.

Dette skal vedlegges ferdigmelding av arbeid på privat vann- og avløpsanlegg.

### **3.6 Stenging av offentlige ledninger – side 22**

*Tillegg:* Abonnementen må uansett tidspunkt betale for stenging av offentlig ledninger.

### **3.11 Ekstraordinære vannuttak/påslipp – side 24**

*Tillegg:* Største dimensjon på avløp fra svømmebasseng etc. er 32 mm.

## **TEKNISKE BESTEMMELSER**

### **KAPITTEL 2 VANNFORSYNING**

#### **2.3.2 Legging av vannledning i grøft – side 17**

*Tillegg:* Setningen «frostfri dybde oppgis av kommunen» utgår.

#### **2.3.3 Tilknytning til hovedledning – side 18**

*Tillegg:* Tilknytningspunkt på offentlig ledning skal koordinatfestes (EUREF 89 og NN 2000). Anboring skal utføres og kontrolleres med hovedledningen under trykk. Det kreves stengeventil på klaven for nye stikkledninger. Minste avstand mellom tilknytningspunkter på samme rør er 50 cm.

#### **2.5.1 Utvendig hovedstengeventil – side 21**

*Tillegg:* Bakkekran skal være av godkjent type i korrosjonsbestandig metall eller tilsvarende korrosjonsbestandig materiale.

#### **2.6 Vannmåler – side 22 og 23**

*Tillegg:* Kommunen kan kreve at det monteres vannmåler der vannledninger legges ut i sjø eller vann. Måleren skal monteres på land i kum eller bygning, på et lett

tilgjengelig og egnet sted, før neddykking. Vannmåler skal ha utstyr for montering av fjernavleser.

## **2.3 og 3.2 Utførelse – vannforsyning og avløp - side 15 og side 33**

*Tillegg:* VA-ledninger skal ha følgende fargemerking:

### **Ledninger i grunnen:**

Spillvann: Rødbrun

Overvann: Sort

Vann: Sort med blå stripe/tekst

Spillvann pumpeledning: Sort med rødbrun stripe/tekst

### **Sjøledninger:**

Spillvann pumpeledning: Rødbrun eller sort med rødbrun stripe/tekst

Vann: Hel blå eller sort med blå stripe/tekst

*Tillegg:* Ved endring av terrengnivå over kommunale ledninger og/eller kummer, skal det innhentes skriftlig tillatelse fra kommunen. Det gjelder både oppfylling og fjerning av masse.

Sjøledninger prosjekteres og legges i henhold til VA-miljøblad nr. 44 med tilhørende henvisninger.

Kommunen kan kreve tilkobling i kum på land. Stengeventil skal påføres skilt med gnr/bnr i sjøvannsbestandig materiale. Ved tilkoblingspunktet i kum skal det monteres stengeventiler og bør legges til rette for enkelt å koble vannmåler eller trykkmåler til ledningen for lekkasjekontroll. Det kan bli forlangt montert vannmåler, rørbruddsventil, reduksjonsventil eller lignende ved stikkledningens tilkoblingspunkt. Dette bekostes av abonnenten.

Rørskjøter skal være helsveist (speilsveist eller elektromuffesveist). Det henvises til VA-miljøblad nr. 11 for krav til utførelse. Stikkledninger skal under ingen omstendigheter ha trykkklasse mindre enn SDR 11. Det skal kun benyttes heftefrie belastningslodd uten bolter.



Ledninger på bakken skal skjules i terrenget og beskyttes for fysiske påvirkninger der det er naturlig.

### **KAPITTEL 3 AVLØP**

#### **3.1.2 Overvanns- og drensledninger - side 30 - 32**

*Tillegg:* Overvann og drensvann skal primært håndteres på egen eiendom. Påslipp av overvann og drensvann til kommunale ledninger, skal i hvert enkelt tilfelle godkjennes av VA-avdelingen i kommunen. Stipulert overvannsmengde skal beregnes i henhold til pkt. 3.1.2.1 Overvannsmengder, eller i henhold til lokal overvannsveileder og VA-norm der det foreligger. Kommunen kan kreve at det etableres et fordrøyningsbasseng før påslipp til kommunal avløpsledning.

#### **3.2.5 Stake- /spylepunkt – (side 36-37)**

*Tillegg:* Oppførings-/stigerør for stake-, spyle- og inspeksjonskum, skal være:  
Min. 200 mm der kummen monteres i terreng.

Min. 315 mm i trafikkerte områder. Oppføringsrøret må avsluttes med teleskopløsning, og lokket skal være kjøresterkt.

Lokket skal barnesikres og sikres mot inntrenging av overvann.

### **3.2.8 Pumpekum** – (side 38-39)

*Tillegg:* Krav til private avløpspumpestasjoner (må leses sammen med pkt. 3.2.8 i tekniske bestemmelser)

1. Anlegget skal ha styringsskap lett tilgjengelig.
2. Private pumpestasjoner skal ha tilgang til spyleslange og mulighet for demontering av pumper fra toppen av kummen, uten å tømme sumpen.
3. Private pumpestasjoner skal ha lufting over tak, enten gjennom tilførselsledning eller egen lufterledning.
4. Avløp som må pumpes til kommunalt avløp, skal som hovedregel trykkutjevnes via stake-/spylekum (dvs. tilrenning med selvfall inn på hovedledning).
5. Spillvannspumpeledning som legges i sjø og vann, skal tilrettelegges for trykkprøving.
6. Private pumpestasjoner skal dimensjoneres etter 24 timers forbruk med minste nødvolum 0,5 m<sup>3</sup> pr boenhet (uansett type). Det kreves ikke nødvolum der pumpekummen er plassert i bygningen og bare skal betjene deler av bygget, som kjeller, parkeringsareal og lignende. Ansvarlig foretak må dimensjonere pumpestasjonen etter faktisk bruk.
7. Alle eiendommer tilknyttet private pumpestasjoner skal ha en tinglyst avtale hvor de tilknyttede pålegges solidarisk ansvar, sikrer drift og vedlikehold med serviceavtale, definerer økonomisk fordeling, og hvem som er ansvarlig kontaktperson. Avtalen skal ikke kunne oppheves uten samtykke fra kommunen.
8. Eier står fritt til å velge blant godkjente foretak det skal inngås serviceavtale med. Godkjent foretak plikter å sende årlig servicerapport til kommunen. Serviceavtalen skal garantere service innen 24 timer.
9. Avløpsanlegg hvor det ikke er helårsdrift, skal tømmes hver gang det blir satt ut av drift (ved sesongslutt). Pumpeledning tømmes helt for spillvann og gjennomkjøres med rent vann (for å unngå at råttent slam blir stående i ledningen). Arbeidet skal utføres av foretaket det er inngått serviceavtale med. Det anbefales at eier tilfører mye rentvann i pumpekum, før hytta forlates i lengre perioder i løpet av sesongen.

### **3.2.9 Tilknytning til hovedledning** - side 39 og 40

*Tillegg:* Stikkledninger kan kun tilknyttes offentlig kum når kummen er tilrettelagt for tilknytning og har gode hydrauliske egenskaper.

### **3.5 Beskyttelse mot tilbakeslag – side 42**

*Tillegg:* Med hovedledning menes også større private ledninger.

### **3.7 Utskillere og renseanlegg – side 44**

*Tillegg:* Det skal være tilrettelagt for å ta representative prøver og utføre målinger av avløpsvannet fra olje- og fettutskillere. Kummer som ikke er i bruk og satt ut av drift skal tømmes, spyles og fylles igjen med fyllmasser.

Rense- eller slamavskiller kan plasseres inne i en bygning etter følgende retningslinjer:

- Tanken må ikke være en del av bygningen.
- Rommet hvor tanken er plassert må være isolert fra den øvrige bygningen og ha direkte inngang fra gate, gårdsplass, åpent portrom eller lignende.
- Rommet skal ha atskilt ventilasjon.
- Tak og vegger skal være gasstette, og gulvet skal ha fall mot sluk eller tanklokk. Tanklokk skal være gass- og vanntett.
- Rommet skal ha kuplingskran.